

پایداری صندوق و تهدیدها

یکی از مهم‌ترین مسائلی که سازمان تامین اجتماعی با آن درگیر است، مسئله حفظ پایداری این سازمان است. درواقع حفظ پایداری صندوق یکی از معضلاتی است که سازمان از گذشته تا به امروز با آن مواجه بوده و به همین منظور و برای حفظ تعادل صندوق، تعدادی از تکالیف وجود دارند که باید اعتبار آن‌ها در نظر گرفته شود. زیرا تنها در این صورت است که سازمان با کمترین چالش در خدمت‌رسانی به ذی‌نفعان خود مواجهه می‌شود. طبق قوانین بالادستی سازمان تامین اجتماعی نمی‌تواند هر طرح و یا لایحه‌ای را اجرا کند مگر اینکه اعتبار آن در بودجه در نظر گرفته شود. در نگاه کلی به لایحه بودجه سال ۱۳۹۵، تبصره‌ها و بندهای مربوط به سازمان تامین اجتماعی چندان مورد توجه قرار نگرفته است. این در حالی است که براساس برآوردهای کارشناسان سازمان تامین اجتماعی، میزان مطالبات این سازمان از نهاد دولت تنها برای سال آینده بالغ بر ۱۷ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان خواهد بود که به انبوه مطالبات معوق این سازمان افزوده می‌شود. این بدان معناست که برای اقسام تعهدات قانونی سازمان از قبیل ۳ درصد سهم حق بیمه دولت، بیمه قالیبافان، رانندگان، خادمین مساجد و... که جمعا بیش از ۲۰۰ مورد است، تنها ۳۲۱ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده است. اگر بندها و تبصره‌های مربوط به تامین اجتماعی را در لایحه بودجه در کنار یکدیگر قرار دهیم درمی‌یابیم که عملا نقطه اتکایی برای حفظ و یا ارتقای تعادل مالی و پایداری سازمان تامین اجتماعی در لایحه بودجه سال آینده کشور دیده نمی‌شود. مسئله مهم دیگر برخی بندهایی است که در لایحه سال ۱۳۹۴ آمده بود اما در بودجه مورد بحث حذف شده است. سازمان تامین اجتماعی در چندین نوبت پیشنهادهایی برای اصلاح قوانین بیمه‌ای گروه‌های خاص ازجمله اصلاح قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی و قانون هدفمندی یارانه‌ها و... به دولت ارائه کرده بود، اما متأسفانه مورد بی‌مهری سیاست‌گذاران واقع شده است. در قانون هدفمندی یارانه‌ها یکی از بندهای مهم و اثرگذار به موضوع گسترش بیمه‌های اجتماعی اختصاص داشت اما در لایحه بودجه نادیده گرفته شده است. برخلاف صراحت بند «ب» ماده ۷ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و بند «ب» ماده ۱۱ نامه اجرایی ماده ۷ قانون یادشده هیچ‌گونه اعتباری جهت تلاوم بیمه‌ای گروه‌های خاص دیده نشده است. به طور کلی در حالی که سازمان برای حفظ تعادل و خارج شدن از نقطه سر به سری بیش از گذشته نیازمند توجه دولت و مجلس شورای اسلامی است، شرایط در لایحه بودجه سال آینده آنچنان که باید مساعد نیست و به همین دلیل هم انتظار می‌رود در کنار توجه بیشتر دولت و مجلس به این نهاد پایه‌ای و حساس، مسئولان سازمان تامین اجتماعی هم از تعاملات خود در این خصوص استفاده کنند تا بتوانند خواسته‌های خود که درواقع خواسته‌های ذی‌نفعان است را مرتفع سازند. چراکه سازمان آمار عملکرد و میزان هزینه‌های خود در قبال گروه‌های مختلف بیمه‌شده را به تفکیک به دولت اعلام کرده و برآوردها هم براساس رشد تعداد، رشد دستمزد و هرگونه منتقل محاسباتی دیگر محاسبه شده و در راستای شرایط خاص دولت و محدودیت منابع مالی این نهاد، محاسبات و برآوردها بسیار دست پایین گرفته شده، اما باز هم در لایحه بودجه سال آینده منابع و اعتبارات به صورت نامتوازن تخصیص یافته است. نکته‌ای که ذکر آن ضروری است این است که سازمان تامین اجتماعی همه‌ساله پیشنهاد می‌کند اگر امکان پرداخت نقدی مطالبات سازمان تامین اجتماعی برای نهاد دولت وجود ندارد، می‌تواند از طریق انتقال سهام و دیگر روش‌های غیرنقدی بخشی از دیون سازمان را پرداخت کند اما تجربه نشان داده که این راهکارها هم تاکنون در حل بحران بدیهی‌های نهاد دولت چندان موفقیتی در پی نداشته و در برخی موارد هم سازمان در قبال واگذاری سهام شرکت‌های پر شکسته مقاومت‌هایی از خود نشان داده است. منظور این است که راهکارهای مقطعی و کوتاه‌مدت در مواجهه با بار عظیم مالی تعهدات دولت در قبال سازمان تامین اجتماعی گرهی از مشکلات باز نخواهد کرد. با تمام این اوصاف به نظر می‌رسد چشم‌انداز سازمان تامین اجتماعی از رهگذر توجه به لایحه بودجه سال آینده کشور چندان روشن نیست و این مسئله نگاه ویژه سیاست‌گذاران و مسئولان کشور را می‌طلبد که مسئله بحران در صندوق‌های بازنشستگی را به طور جدی‌تری مورد عنایت قرار دهند تا خدای ناکرده عدم ثبات و ناپایداری منابع مالی صندوق‌ها و به‌ویژه سازمان تامین اجتماعی به بحران‌های عمیق‌تر در حوزه‌های چندگانه منجر نشود.

کارشناس تامین اجتماعی

سوئیت بانک رفاه رسما باز گشایی شد

مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی اعلام کرد با تلاش‌ها و پیگیری‌های سازمان تامین اجتماعی و مدیران بانک رفاه، سامانه ارتباطی مالی بین بانکی (سوئیت) پس از قریب به چهار سال تحریم مجدداً از روز دوشنبه هفته گذشته به روی این بانک باز گشایی شده است. دکتر سید تقی نوربخش با اشاره به پیشگام بودن بانک رفاه برای راه‌اندازی این سامانه پس از اجرایی شدن «برجام»، افزود: «بر اساس هماهنگی‌ها، همزمان با تعریف کد رمز کاربری از سوی بانک مرکزی و شرکت خدمات انفورماتیک ایران، پورت‌های سوئیت در شبکه NIBN (همراه) گشایش و سامانه سوئیت بانک رفاه از همین تاریخ آغاز به کار کرده و پیام‌های RMA و سایر پیام‌های مربوطه برای حدود ۱۹۰ بانک با هدف از سرگیری روابط کارگزاری ارسال شده است.»

پرسه‌ای در ایده‌ها و اندیشه‌ها

۰۴ | کتینه نو

برجام یک؛ امنیت، برجام دو؛ تامین

ضرورت تقویت حوزه تامین اجتماعی در پس‌اثر برجام

آسیب‌شناسی کلی ادوار مختلف توسعه، که در قالب برنامه‌های پنج‌ساله توسعه مصوب مجلس با رویکردهای دولتها قابل‌رصد و پیمایش است، تاکنون اغلب نشان‌دهنده نگاه تک‌ساختی به توسعه است

کشور در آستانه انتخابات مجلس دهم قرار دارد و از طرفی دولت یازدهم نیز پس از فراغتی که به واسطه برجام یک و رفع مخاطرات و تحریم‌های بین‌المللی حاصل آمده، به نوعی در آستانه آغاز فعالیت در عرصه سیاست‌های داخلی است. در چنین شرایطی سخن از برجام دو به میان آمده است و مسئولان و کارشناسان مختلف هر کدام از منظر بی‌آن می‌نگرند و گزینه‌های مختلفی مطرح می‌کنند یا بر اینک وجه غالب در برجام دو بایستی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی باشد، یا بایستی رویکردهای توسعه صنعتی مبتنی بر تولید یا واردات یا صادرات مد نظر قرار گیرد، یا اینکه براساس مشارکت و سرمایه‌گذاری خارجی یا داخلی باشد، و یا اینکه براساس مداخله دولت یا بخش خصوصی یا نهادهای عمومی صورت پذیرد.

در این میان اخیراً رئیس‌جمهور محترم برجام دو را «برنامه جامع اقدام مشترک» برای «توسعه» کشور نامیدند، که اگر مراد از سخن ایشان را «توسعه همه‌جانبه و پایدار» بپنداریم، امر پسندیده و مبارکی است.

چراکه آسیب‌شناسی کلی ادوار مختلف توسعه، که در قالب برنامه‌های پنج‌ساله توسعه مصوب مجلس با رویکردهای دولتها قابل‌رصد و پیمایش است، تاکنون اغلب نشان‌دهنده نگاه تک‌ساختی به توسعه است. به‌طور مثال خلاصه کردن توسعه در مباحث اقتصادی یا مباحث سیاسی حالتی از رویکرد تک‌بعدی به مقوله توسعه در گذشته بوده است. حال مجلس نهم در اواخر دوره فعالیت و یا احتمالاً مجلس دهم در آغاز فعالیت چند لایحه مهم از جمله احکام دائمی توسعه، برنامه ششم توسعه و بودجه

سال ۱۳۹۵، را در دستور کار خود خواهند داشت که لایوح مزبور در زمره عام‌های اساسی دولت یازدهم در عرصه سیاست‌گذاری عمومی خواهند بود.

براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، از مجموع ۲۶۵۹ طرح و لایحه مصوب مجالس اول تا هشتم، ۲۱۴ طرح و لایحه یعنی حدود ۸ درصد مربوط به حوزه رفاه و بیمه‌های اجتماعی بوده است، که در این میان مجالس دوم و سوم و نیز مجالس هفتم و هشتم تعداد طرح‌ها و لایوایی بیش از میانگین مزبور در این حوزه داشته‌اند و به نظر می‌رسد مجلس نهم نیز به‌لحاظ تعداد در زمره همین مجالس باشد، ولیکن بایستی توجه داشت که مجالس چهارم و ششم اگرچه از لحاظ تعداد طرح‌ها و لایوح کمتر به این حوزه پرداخته‌اند، اما تصویب قانون بیمه خدمات درمانی کشور (سال ۱۳۷۳، مجلس چهارم) و قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی (سال ۱۳۸۳ مصوب مجلس ششم که در مجلس هفتم ابلاغ شد) را که قوانین مادر محسوب می‌شوند بایستی نقاط عطف قانون‌گذاری در این حوزه دانست، هرچند بخش‌های قابل‌توجهی از این دو قانون مهم و تاثیرگذار هنوز اجرایی نشده‌اند. البته اگر وجه اجتماعی قانون هدفمندسازی

پیش

66

دولت یازدهم و مجلس دهم با دو مشکل اساسی در حوزه رفاه و بیمه‌های اجتماعی مواجه هستند که عبارت‌اند از «بحران صندوق‌های بازنشستگی» و «بحران «آسیب‌های اجتماعی» که به نظر می‌رسد بایستی قبل از هرچیز در برجام دو و در شرایط پس‌اثر جام‌به این دو مقوله توجه جدی شود، چراکه عدم رفع مشکلات موصوف می‌تواند سایر رویکردهای توسعه اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... را اثر سازد. دولت یازدهم و مجلس دهم بایستی به‌فوری‌ت در دو حوزه بیمه‌های اجتماعی و حوزه آسیب‌های اجتماعی برنامه‌های موثری را طراحی و تصویب کنند و به اجرا بگذارند. چراکه عدم توجه به این مقوله‌ها می‌تواند سایر جراحی‌های اقتصادی، اداری و... را با مشکل مواجه سازد.

یكشنبه ● ۲ اسفند ۱۳۹۴ ● شماره چهل و چهار

A T I V E H N O

رفاه و تامین اجتماعی یکی از افق‌های ترسیمی برای کشور در سند چشم‌انداز است که در اصول و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نیز بر آن تاکید شده است؛ چراکه بی‌تردید «مقاوم‌سازی اجتماعی» از طریق تضمین حداقل کیفیت زندگی (معیشت، سلامت و...) برای آحاد مردم و به‌ویژه اقشار و گروه‌های هدف، مقدمه و لازمه «مقاوم‌سازی اقتصادی» کشور است، به‌ویژه آنکه در اصول و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بر «عدالت‌بنیان کردن اقتصاد» تاکید شده است.

اگر مجلس دهم و دولت یازدهم بخواهند بر مبنای الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت، حرکت کنند که از سوی رهبری تبیین شده است، ایشان ملازمت و مقارنت پیشرفت و عدالت را جزو خطوط اصلی این الگو دانسته و بارها بر آن تاکید و تصریح داشته‌اند. در نهایت اینکه اگر مجلس دهم و دولت یازدهم بخواهند براساس آرمان‌های امام (ره) و مردم در انقلاب سال ۱۳۵۷ مسیر خود را تنظیم کنند، اخیراً رهبری در دیدار با اعضای دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، «هندسه انقلاب» یا همان «خطوط اساسی و اصول انقلاب اسلامی» را از نظر رهنمودهای امام (ره) در هفت محور (خط) ترسیم کرده‌اند که عبارت‌اند از مردم، استقلال کشور، تدین و پایبندی به مبانی اسلامی، مبارزه با استکبار و زورگرایی، مسئله فلسطین، موضوع معیشت مردم، و توجه به مستضعفان و رفع فقر. همان‌طور که مشاهده می‌شود از مجموع هفت خط اصلی، که امضاع هندسه انقلاب معرفی شده‌اند، سه مورد مربوط به حوزه رفاه و تامین اجتماعی است. به عبارتی در کنار خط «تدین و پایبندی به مبانی اسلامی» سه خط دیگر مرتبط با مردم است، یعنی سیاست داخلی و سه خط مرتبط با حوزه سیاست خارجی است و این امر نشان‌دهنده اهمیت و حساسیت موضوع رفاه و تامین اجتماعی به‌عنوان ابزار تحقق عدالت اجتماعی است. نتیجه آنکه دولت یازدهم و مجلس دهم بایستی به‌فوری‌ت در دو حوزه بیمه‌های اجتماعی (شامل بازنشستگی، درمان، بیکاری و...) و حوزه آسیب‌های اجتماعی (پیشگیری، نجات، درمان، توانمندسازی و...) برنامه‌های موثری را طراحی و تصویب کنند و به اجرا بگذارند. چراکه عدم توجه به این مقوله‌ها می‌تواند سایر جراحی‌های اقتصادی، اداری و... را با مشکل مواجه سازد و چابکی و چالاک‌ی را از نظام تصمیم‌سازی کشور سلب کند.

متأسفانه برخی مداخلات غیرکارشناسی از سوی بخش‌هایی از دولتها و مجلس‌ها طی یک دهه اخیر در حوزه‌های رفاه و تامین اجتماعی و به‌ویژه حوزه بیمه‌های اجتماعی (بازنشستگی، درمان و...) که بایستی اصول، قواعد و محاسبات بیمه‌ای بر آن حاکم باشد و از همه مهم‌تر مداخلت دادن بخش‌های غیرمرتبط نظیر وزارت امور اقتصادی و دارایی، مرکز آمار ایران، و سازمان خصوصی‌سازی (در هدفمندی یارانه‌ها و سهام عدالت)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (در حوزه حمایت بیمه‌ای در بخش سلامت اقشار و گروه‌های هدف)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (در حیطه سدا کلا و...) باعث شده است که با وجود صرف منابع دولتی فراوان، اثربخشی لازم حاصل نیاید و در فقدان یک نظام منسجم، چندلایه و هدفمند رفاه و تامین اجتماعی، وضعیت «آسیب‌های اجتماعی» و «صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی» به شرایط حادی رسیده که لازم است توجه به آن در اولویت کار مجلس دهم قرار گیرد. بدیهی است در صورت برخورداری آحاد مردم به‌ویژه اقشار و گروه‌های هدف از حداقل حمایت‌ها و بیمه‌های اجتماعی، می‌توان از لشکریان توسعه یعنی کارکنان و کارگران انتظار داشت که در فرآیند توسعه اقتصادی، اداری، سیاسی، فرهنگی و... مشارکت کنند. مخلص کلام اینکه اگر اثر برجام یک را فراهم کننده مقوله «امنیت مردم» در سطح بین‌المللی بدانیم، بایستی برجام دو را معطوف به «تامین مردم» طراحی و اجرا کنیم. خدوآوند در سوره قریش به اهالی مکه و به‌ویژه قبیله قریش می‌فرماید که به من ایمان بیاورید، چون برای شما «امنیت» و «تامین» فراهم کردم. وقتی خداوند‌گار و خالق هستی و حاکم مطلق جهان دلیل و برهان پرستش و تبعیت از خود را «عطای امنیت و تامین» به مخلوق خود می‌داند، پرواضح است که حاکمیت‌ها و دولتها اگر بخواهند مقبولیت و مشروعیتی برای خود دست‌وپا کنند و آن را تداوم بخشند بایستی برای مردم «امنیت و تامین» را فراهم سازند و تنها در این صورت است که می‌توانند سایر مراحل پیشرفت و توسعه و تعالی کشور را از طریق کردی مردمی که این دو نیاز اولیه و اساسی آنان (امنیت و تامین) برآورده شده است، سامان و سازمان دهند و تحقق بخشند.

تقدیر از سازمان تامین اجتماعی به‌عنوان حامی برتر نظام پیشنهادها

شریفی‌زاده، رئیس سازمان جهاد دانشگاهی تهران و رئیس همایش به شرح زیر است: همراهی و همدلی مدیران، متخصصان و صاحب‌نظران در راستای ترویج، آموزش و استقرار نظام پیشنهادها را می‌توان تجربه‌ای بی‌بدیل از مشارکت مسئولانه در توسعه و ارتقای نظام پیشنهادها در کشور قلمداد کرد.

برگزاری دوازدهمین همایش و ششمین جشنواره ملی نظام پیشنهادها در تاریخ ۱۳ و ۱۴ بهمن‌ماه ۹۴، حاصل تلاش و همکاری جمع کثیری از مدیران و صاحب‌نظران وارسته و دلسوز کشور است. با اهدای این لوح سیاس، صمیمانه از حمایت ارزشمند جنابعالی در شکل‌گیری این رویداد مهم قدردانی می‌کنم.

در دوازدهمین همایش و ششمین جشنواره ملی نظام پیشنهادها که توسط جهاد دانشگاهی تهران و با همکاری دانشگاه‌ها و سایر مراکز علمی و تحقیقاتی، سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی و زیربنایی اقتصادی در بهمن‌ماه سال جاری برگزار شد، از سازمان تامین اجتماعی به‌عنوان حامی برتر نظام پیشنهادها به لحاظ تاثیرگذاری در حوزه مدیریت مشارکتی تقدیر شد.

در این همایش، لوح سپاس از دکتر سیدتقی نوربخش، مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی و دکتر رضا امینی، رئیس دبیرخانه نظام پیشنهادهای سازمان، توسط اجت‌الاسلام ابوترابی، نایب‌رئیس مجلس شورای اسلامی، به نمایندبه سازمان تقدیم شد. متن لوح سپاس صادرشده از سوی احمد